

Valtuustoaloite maksuttomasta varhaiskasvatuksesta Tohmajärvellä 1.1.2021 lukien

Kunnanvaltuusto 24.02.2020 § 15

Tero Nenonen jätti kokouksessa seuraavan valtuustoaloitteen:

”Tulevaisuuden tärkeä tavoite Tohmajärvellä tulee olla se, että pystymme pitämään kiinni lapsiperheistä jka saamme houkuteltua tänne uusiakin lapsiperheitä.

Elettäessä lapsiperhearkea, ovat lasten kuukausittaiset päivähoitomaksut todella suuri kulu. Päivähoitomaksuihin puuttuminen on yksi vaikuttavampia keinoja tukea lapsiperheiden arkea.

Järkevintä maksuton varhaiskasvatus olisi kuitenkin lasten kannalta, sillä maksuttomuus lisäisi lasten varhaiskasvatukseen osallistumista, joka Pohjoismaisessa vertailussa on Suomessa kaikista alhaisin.

Maksuton varhaiskasvatus yhdessä suhteellisen halvan asumisen, tonttitarjonnan, Tohmajärven tehokkaan markkinoinnin kanssa kuvan lapsiperheystävällisenä kuntana ja voisi saada meille muuttamaan myös uusia lapsiperheitä.

Maksutonta varhaiskasvatusta kokeillaan parhaillaan pienissä kunnissa Kainuussa ja Pohjois-Savossa, jotka ovat rakenteeltaan Tohmajärven kaltaisia paikkoja. Voisimme olla Pohjois-Karjalassa edelläkävijöitä tässä asiassa! ”

Aloitteen on allekirjoittanut Tero Nenosen lisäksi 8 muuta valtuutettua.

Valtuustoaloite kokonaisuudessaan on **esityslistan oheismateriaalina**.

Päätös

Kunnanvaltuusto ottaa aloitteen vastaan ja antaa sen edelleen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Kunnanhallitus 06.04.2020 § 95

Asian valmistelija

Talous- ja hallintojohtaja

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa aloitteen edelleen kunnan varhaiskasvatuspalvelujen valmisteltavaksi ja vaikutusarviointien tekemistä varten.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kokonaan maksuttoman varhaiskasvatuksen toteuttaminen on varhaiskasvatuksen talousarvioon merkittävästi vaikuttava ja budjetointivaiheessa huomioitava kokonaisuus. Suoria kustannusvaikutuksia on osin haastavaa arvioida, sillä perheiden palvelutarve sekä elämäntilanteet vaihtelevat ja perheiden osallistumista varhaiskasvatuspalveluihin on vaikea ennustaa.

Valtuustoaloitteessa kokonaan maksuttoman varhaiskasvatuksen tavoitteena on kunnan houkuttelevuus ja lapsiperheiden pysyvyys paikkakunnalla, lapsiperhearjen tukeminen, varhaiskasvatuksen osallistumisprosentin kasvattaminen sekä myönteinen julkisuus lapsiperheystävällisenä kuntana.

Varhaiskasvatuksen vaikutusarviointi (liitteenä) keskittyy varhaiskasvatuksen tämänhetkiseen talousarvioon, täyttöasteeseen, osallistumisprosenttiin ja kunnan kotihoidon piirissä olevien lasten määriin sekä syntyvyyteen. Vaikutusarvioinnissa tuodaan esille myös kansallisen arviointikeskuksen ja Kuntaliiton selvityksiä maksuttoman 5-vuotiaiden varhaiskasvatuksen kokeilusta sekä mahdollisista tulevaisuuden näkymistä ja muutoksista varhaiskasvatuksen kentällä valtakunnallisesti ja alueellisesti.

Kokonaan maksuttoman varhaiskasvatuksen haasteena voi olla palvelujen järjestäminen ja kustannusvaikutukset, varsinkin niiden yhteisvaikutuksellinen ennakoimattomuus. Varhaiskasvatuksen kustannukset rahoitetaan valtionosuudella, kunnan rahoitusosuudella sekä asiakasmaksuina kerättävillä tuloilla. Kokonaan maksuttoman varhaiskasvatuksen myötä asiakasmaksutulojen menetys on arvioilta noin 140 000–150 000 euroa, arvion pohjautuessa nykyisten varhaiskasvatuspalvelujen käyttäjien maksupäätöksiin. Jos kuitenkin tällä hetkellä muualla varhaiskasvatuksessa olevia tai kotihoidon piirissä olevia lapsia siirtyisi Tohmajärven varhaiskasvatuksen piiriin, tulisi tämänhetkinen täyttöaste huomioiden myös mahdollisesti varautua investoimaan uuden ryhmän perustamiseen Kemiessä. Tässä yhteydessä tulee huomioida myös, etteivät nykyiset varhaiskasvatuksen tilat anna mahdollisuutta lisäryhmien perustamiseen.

Varhaiskasvatuksen vaikutusarvioinnin rinnalla tulisi käydä laajempaa keskustelua kokonaan maksuttomasta varhaiskasvatuksesta Tohmajärven kunnan taloudellisena kehittämisinvestointina, jonka kustannukset muodostuvat ensinnäkin maksutulojen vähentymisestä ja toisekseen, jos osallistuvien lasten määrä todellisuudessa lisääntyisi, myös varhaiskasvatuksen järjestämisen kustannukset todennäköisesti kasvaisivat ainakin ensimmäisten vuosien osalta, ennen selkeää lasten määrän vähenemistä.

Vaikutusarvioinnin osana olisi kiinnitettävä huomiota siihen, miten varhaiskasvatuksen laatu taataan tilanteessa, jossa tulosityksikön tulopohja poistetaan ja samaan aikaan uuden sivistyskeskuksen leasingmaksut tulevat rasittamaan merkittävästi sivistystoimen talouden menopuolta. Varhaiskasvatuksen tulosityksikön toiminnan mahdollistamiseksi olisi lisättävä kunnan rahoitusosuutta esimerkiksi koko kunnan imagoa tukevana investointina.

Asian valmistelija	Varhaiskasvatuksen päällikkö
Esittelijä	vs sivistysjohtaja
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta on vastaanottanut varhaiskasvatuksen selvityksen valtuustoaloitteeseen maksuttomasta varhaiskasvatuksesta Tohmajärvellä 1.1.2021 lukien ja luovuttaa vaikutusarvioinnin kunnanhallitukselle.
Päätös	Hyväksyttiin.

_____

Kunnanhallitus 26.10.2020 § 267

168/00.02.15/2020 [Valtuustoaloite maksuttomasta varhaiskasvatuksesta Tohmajärvellä 1.1.2021 lukien]

Varhaiskasvatuksen tekemä selvitys osoittaa, että varhaiskasvatuksen maksuttomuuden toteuttaminen nopealla aikataululla sisältää monia ennakoimattomia riskejä. Selvää olisi maksutuottojen poistuminen ja mahdollista ja todennäköistä varhaiskasvatuksen kysynnän kasvu ja siten ainakin henkilöstömenojen ja mahdollisesti myös toimitilakustannusten kasvaminen.

Huomattavien taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten takia on paikallaan tarkemmin vielä puntaroida, onko tämä vai mahdollisesti joku muu paras keino tukea lapsiperheitä ja vanhemmuutta. Perusajatus, että kunnan houkuttelevuutta lapsiperheiden asuinpaikkana lisätään. Tällaisia toimia ovat mm. uusi sivistyskeskus ja Tikkanen päiväkoti, mutta myös muita uusia kannustimia ja vetovoimatekijöitä on syytä kehittää.

Asian valmistelija	kunnanjohtaja
Esittelijä	kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi varhaiskasvatuksen selvityksen valtuustoaloitteeseen maksuttomasta varhaiskasvatuksesta ja esittää sen tiedoksi valtuustolle. Kunnanhallitus ei sisällytä talousarvioesitykseen varhaiskasvatuksen maksuttomuutta. Asia vaatii vielä laajempaa valmistelua ja vaihtoehtojen lapsiperhekannustimien ottamista mukaan samaan tarkasteluun. Kunnanhallitus esittää edellä olevan vastaukseksi valtuustoaloitteeseen ja samalla esittää, että kunnanvaltuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi. - Merkitään, että asiasta käytiin laaja ja vilkas keskustelu. Keskustelun aikana Vilho Mikkonen teki esityksen, että vuoden 2021 alusta päivähoitomaksuja alennetaan 50 %:lla ja kokeilu on voimassa 3 vuotta. Matti Kuittinen ilmoitti olevansa esittelijän päätösehdotuksen kannalla. Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi Vilho Mikkosen tekemän esityksen, mutta koska sitä ei kannatettu, se raukesi.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi esittelijän päätösehdotuksen.

- Merkitään, että Marketta Sairanen poistui kokouksesta tämän asian päätöksenteon jälkeen klo 20:37 ja toiseksi pöytäkirjantarkastajaksi tästä pykälästä kokouksen loppuun saakka valittiin Vilho Mikkonen.
